

Mûsâ el-Eş'arî, *er-Riyâzû'l-edebîyye fî şerhi'l-Hamrâşîyye* (San'a 1999).

BİBLİYOGRAFYA :

Muhammed b. Ali el-Ekva', *Şaŕha min târihi'l-Yemeni'l-ictimâfi ve kıŕŕa hayâti*, Dimaŕk 1990, I-II; İsmâil b. Ali el-Ekva', *Hicerû'l-ilm ve me'âkilüh fi'l-Yemen*, Beyrut 1416/1995, II, 870-874; a.mlf., "el-Ekva' (Muhammed b. 'Alî)", *el-Mevsû'atü'l-Yemeniyye*, Beyrut 1423/2003, I, 369-373; a.mlf., "el-Ekva', Muhammed b. 'Alî b. Hüseyin", *Mv.AU*, II, 296-299; M. Hayr Ramazan Yûsuf, *Mu'cemü'l-mü'ellifîne'l-mu'âŕŕin: Vefeyât 1315-1424 (1897-2003)*, Riyad 1425/2004, II, 663; Muhammed b. Fehd el-Harbî, "Allâmetü'l-Yemen ve mü'errihuha'l-kebir el-Kâdî Muhammed b. 'Alî el-Ekva'", *el-Mecelle-tü's-ŕekâfiyye*, sy. 1 (1428/2003), <http://www.al-jazirah.com/culture/03032003/warak129.htm> (26.11.2013).

MAHMUT KELPETİN

ELÇİN, Şükrü

(1912-2008)

Halk edebiyatı araŕtırmacısı.

6 Kasım 1912'de Manastır vilâyetine bağlı, günümüzde Yunanistan sınırları içinde bulunan Florina kasabasında doğdu. Babası Murat Bey, Germiyan'dan (Kütahya) Rumeli'ye giden ordu mensubu Çelenkođlu ailesinden, annesi Ayŕe Hanım, Konya Karaman'dan Rumeli'ye geöen askerlerden Küçük Hâfız Bey sülâlesindedir. Lozan Antlaşması'ndan sonra 1924'te Yunanistan'dan mübadil olarak getirilen Türkler arasında yer alan Elçin'in ailesi önce Manisa'nın Kula kasabasına iskân edildi; daha sonra Turgutlu'ya yerleşti.

Şükrü Elçin, Türkiye'ye gelince düzenli bir öğrenim görerek ilk, orta ve lise tahsilini tamamladı. 1935'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. 1939 yılında buradan ve Yüksek Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Sivas (1939-1940) ve Denizli (1941-1944) liselerinde, Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nda (1944-1951) edebiyat öğretmenliği yaptı. Bu yıllarda Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Pertev Naili Boratav'ın danışmanlığında *Kitâbî-Mensur, Realist İstanbul Halk Hikâyeleri* adlı teziyle doktorasını tamamladı (1944). Ardından iki yıllığına Paris'e gönderildi. Sorbon Üniversitesi Yüksek Tetkikler Okulu'nda André Varangac'ın folklorla ilgili derslerini takip etti. 1951'de yurda döndü. Ankara Kız Lisesi'nde iki aylık öğretmenlikten sonra Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Türk Kültür Eserleri Bürosu'nda sekreter olarak görevlendirildi. Bir süre Ankara Atatürk Lisesi ve Maarif Koleji'nde görev

Şükrü Elçin

yaptı. 1958'de Gazi Eğitim Enstitüsü edebiyat öğretmenliğine tayin edildi. 1962'de *Anadolu Köy Orta Oyunları (Köy Tiyatrosu)* adlı teziyle doöent oldu. 1964'te Hacettepe Üniversitesi'nde görev aldı. Burada ilk yıllar Türkçe-kompozisyon dersleri verdi. Ardından Sosyal ve İdarî Bilimler Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kurdu, bölümün ilk başkanlığını yaptı (1969); aynı yıl profesörlüğe yükseltildi. Londra ve Viyana kütüphanelerinde Türkçe yazma eserler üzerine incelemeler yapmak için 1971-1972 ve 1974 yıllarında yurt dışında bulundu. 13 Temmuz 1982'de yaş haddinden emekliye ayrıldı. Hacettepe Üniversitesi'nde Türkçe dersleri koordinatörlüğü görevini yürüttü. 27 Ekim 2008 tarihinde öldü, cenazesi Ayvalık'a götürülerek buradaki aile mezarlığına defnedildi. Şükrü Elçin, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün başkanlığını yapmış (1975-2006), Başbakanlık Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yüksek Kurulu üyesi olarak bir dönem hizmet vermiştir (1983-1993). Yazı işleri müdürü ve imtiyaz sahibi olarak *Türk Kültürü* ve *Türk Kültürü Araştırmaları* gibi dergilerin düzenli yayımlanmalarını sağlanmış, Türk kültürüne ve özellikle Türk halk edebiyatına yaptığı hizmetlerden dolayı birçok ödül almıştır.

Eserleri. 1. *Kerem ile Aslı Hikâyesi* (Ankara 1949, 2000). Hocası M. Fuad Köprülü'ye takdim ettiği lisans tezidir. 2. *Anadolu Köy Orta Oyunları: Köy Tiyatrosu* (Ankara 1964, 1977). Elçin'in bu doöentlik tezi kendi alanında ilk eserdir ve önemli bir boşluğu doldurmuştur. 3. *Türk Bilmeceleri* (İstanbul 1970). 4. *Çocuklarımıza Şiirler* (Ankara 1974). 5. *Ali Üfkî: Hayatı, Eserleri ve Mecmûa-i Sâz ü Söz* (tıpkıbasım, İstanbul 1976; Ankara 2000). 6. *Halk Edebiyatı Araştırmaları* (Ankara 1977, I-II, 1988). Elçin'in dergilerde yayımlanan Türk halk edebiyatının çeşitli konularıyla ilgili araŕtırma ve incelemelerinden oluşmuştur. 7. *Halk Edebiyatına*

Giriş (Ankara 1981). Yayımlandığı yıllarda Türk halk edebiyatı alanında yeterli kaynak eserlerin bulunmamasından dolayı Elçin'in bu eseri büyük ilgi görmüştür. Elçin eserinde halk edebiyatı içinde yer alan ürünleri önce nazım ve nesir olarak ayırıp gruplandırarak ele almış, bunlar hakkında akademik bir hassasiyetle bilgi vermiştir. 1984 yılında esere Türkiye İş Bankası tarafından halk bilimi büyük ödülü verilmiştir. 8. *Gevherî Divânı: İnceleme-Metin-Dizin-Bibliyografya* (Ankara 1984). Gevherî üzerinde yapılmış en kapsamlı çalışmadır. 9. *Âşık Ömer* (Ankara 1987). 10. *Türk Edebiyatında Tabiat* (Ankara 1993). 11. *Türk Edebiyatında Ağıtlar: Çukurova Ağıtları İnceleme-Metin* (Ankara 2001). Bu eserde ağıt kavramı, ağıdın diğer türlerle olan münasebeti, Türk dünyasında ağıtlar, ağıtlar üzerine yapılan çalışmalar ve Çukurova ağıtları etraflıca ele alınmıştır. Elçin'in diğer bazı eserleri de şunlardır: *Folklor ve Halk Edebiyatının Millî Birliğin Oluşmasındaki Rolü* (Ankara, ts.), *Türkiye Türkçesinde Mâniler* (Ankara 1990), *Akdeniz'de ve Cezayir'de Türk Halk Şairleri* (Ankara 1988) (geniş bilgi için bk. Özarslan, Tan). Şükrü Elçin'le ilgili bir armağan kitabı hazırlanmıştır (Ankara 1983).

BİBLİYOGRAFYA :

Şükrü Elçin Armağanı, Ankara 1983, s. XV-XXII; Nail Tan. "Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi, Şair, Yazar Prof. Dr. Şükrü Elçin", *Tdl.*, sy. 684 (1984), s. 615-620; Metin Özarslan, "Prof. Dr. Şükrü Elçin'in Eserlerinin Bibliyografyası", *TKA*, XXIX/1-2 (1993), s. X-XXX; Gülin Ögüt Eker, "Prof. Dr. Şükrü Elçin: Hayatı ve Eserleri", *Millî Folklor*, sy. 52, Ankara 2001, s. 6-9; "Kaybettiklerimiz: Prof. Dr. Şükrü Elçin (1912-2008)", a.e., sy. 80 (2008), s. 92; "Elçin, Şükrü", *DDEA*, III, 20.

NURETTİN ALBAYRAK

ELFÂ HÂŞİM

(ألفا هاشم)

Ebü Abdillâh Muhammed el-Hâşimî
b. Ahmed b. Saîd b. Osmân
el-Fütî es-Sûdânî el-Medenî
(1866-1931)

Batı Afrikalı Ticânîyye şeyhi.

Biyografisini yazan talebesi Muhammed Hâfız b. Abdüllatif 1280'de (1863), halifesi Muhammed Meczûb Müddessir el-Haccâz ise 1283'te (1866) doğduğunu kaydeder. Muhammed Hâfız doğum yerini bugün Mali sınırları içinde kalan Segu Sikoro, Haccâz Senegal'deki Diyâvârâ (Diawara / Jawara) (Seesemann, *The Encyclopaedia of Islam Three*, fas. 1, s. 77-78), D.